

N:o 152.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen med förslag till ändrad lydelse af 15 § i förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning af brännvin; gifven Stockholms slott den 4 april 1910.

Under återopande af härvid fogade utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för denna dag, vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att från och med dag, som Kungl. Maj:t bestämmer, 15 § i förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning af brännvin, sådan denna paragraf lyder enligt förordningen den 14 januari 1910, må erhålla följande ändrade lydelse:

15 §.

1. Bolag — — — — — densamma.
2. Vid utminutering må bolag icke hålla mer än ett försäljningspris å en och samma varusort af brännvin, oafsedt om större eller mindre myckenhet försäljes. Hvad sålunda är stadgadt äger dock ej tillämpning vid utminutering till innehafvare af öfverlåten rättighet till utskänkning samt ej heller då sprit, som innehåller minst 92 volymprocent alkohol, försäljes för tekniska eller likartade ändamål.
3. Bolag — — — — — vinsten.
4. Bolags — — — — — bolaget.
5. Bolags — — — — — kontroll- och justeringsstyrelsen.
6. Granskning — — — — — förordnat.
7. Revisorerna — — — — — säte.
8. Om ansvarsfrihet — — — — — beslut.
9. Bolag — — — — — utgång.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Carl Swartz.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans
Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å
Stockholms slott den 4 april 1910.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve TAUBE,
Statsråden: PETERSSON,
 HEDERSTIERNA,
 SWARTZ,
 grefve HAMILTON,
 grefve EHRENSVÄRD,
 MALM,
 NYLANDER,
 von SYDOW.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Swartz anförde i underdånighet:

Sedan Riksdagen i skrifvelse den 24 april 1909 anmält, att Riksdagen för sin del beslutit viss ändrad lydelse af 3 och 15 §§ i förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning af brännvin, föredrog jag i underdånighet detta ärende den 14 sistlidne januari, därvid Kungl. Maj:t beslöt utfärdande af förordning i ämnet samt tillika förklarade, att Kungl. Maj:t framdeles ville taga under ompröfning ett af kontroll- och justeringsstyrelsen i afgifvet utlåtande framställt förslag till visst tillägg till den nya föreskriften i 15 § i nämnda förordning.

Då jag nu går att underställa berörda förslag Kungl. Maj:ts pröfning, erinrar jag, att jämlikt Riksdagens beslut till sistnämnda paragraf fogats ett nytt 2 mom. af följande lydelse:

»Vid utminuteriing må bolag icke hålla mer än ett försäljningspris å en och samma varusort af brännvin, oafsedt om större eller mindre myckenhet försäljes.»

Öfver Riksdagens ifrågavarande skrifvelse hafva på grund af nådig remiss utlåtanden afgifvits af öfverståthållareämbetet, som bifogat ett från aktiebolaget Göteborgssystemet i Stockholm infor dradt yttrande, samt af Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länen, hvarefter kontroll- och justeringsstyrelsen inkommit med infor dradt utlåtande. I berörda yttranden hafva, i anledning af Riksdagens beslut om ändrad lydelse af 15 § af ifrågavarande förordning, anmärkningar framställt i tre olika hänseenden.

Af Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Östergötlands län har framhållits, att en bestämmelse af det innehåll Riksdagen beslutat borde drabba ej blott bolag utan jämväl alla innehafvare af rättigheter till utminuteriing af brännvin, enär i annat fall den befarade lockelsen för den enskilde att på en gång inköpa en större myckenhet brännvin fortfarande skulle kunna tillfredsställas. Liknande invändning har jämväl framställt af Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Blekinge, Göteborgs- och Bohus samt Skaraborgs län. Af aktiebolaget Göteborgssystemet i Stockholm har i fråga härom påpekats, att, för ett fullständigt ernående af syftet med ifrågavarande bestämmelser, det enligt styrelsens mening varit godt, om Riksdagens beslut ej inskränkts till Göteborgssystemet allenast utan omfattat jämväl de utminuteringsrörelser, som drivas på grund af rättigheter, dem bolagen öfverlåta till andra. I dessa rörelser afsattes nämligen stora mängder simpel konjak till pris, som, särskildt när försäljningen skedde i större parti, betydligt understege det, som bolagen i sina rörelser måste hålla för egentligt brännvin. Men enär bolagen syntes själfva kunna förebygga detta missförhållande genom föreskrifter i öfverlåtelsekontrakten, kunde rabattförbudet, i den utsträckning Riksdagen gifvit detsamma, måhända vara tillräckligt.

Af Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Södermanlands län har vidare gjorts den anmärkning, att något rimligt skäl ej syntes föreligga, hvarför brännvinsförsäljningsbolag skulle, såsom enligt den af Riksdagen beslutade lagändringen blefve fallet, förhindras att lämna någon rabatt å de vanliga priserna vid försäljning af spritdrycker till personer, åt hvilka bolaget öfverlåtit utskänkingsrättighet och som

enligt 17 § 2 mom. brännvinsförsäljningsförordningen vore skyldiga att hos bolaget inköpa allt för rörelsen erforderligt egentligt brännvin och det brännvin i öfrigt, som bolaget tillhandahölle i sin rörelse; och har denna synpunkt framhållits äfven af Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Jämtlands län.

Slutligen har aktiebolaget Göteborgssystemet i Stockholm fäst uppmärksamheten på en olägenhet, som den af Riksdagen beslutade bestämmelsen komme att medföra. Salupriset å rektificerad sprit måste, anför bolaget, hållas så mycket högre än priset å försäljningsfärdigt brännvin, att allmänheten ej kunde finna med sin fördel förenligt att köpa ren sprit och genom dess utspädning bereda sig en dryck, i styrka öfverstigande men i pris understigande brännvinets; och då all utminuterung af sprit numera handhades af göteborgssystembolag, skulle således rabattförbudet hafva till följd, att all för tekniska eller andra därmed jämförliga ändamål erforderlig sprit måste köpas antingen i bolagens utminuteringsrörelser och efter där gängse höga pris, hvilket å stockholmsbolagets utminuteringsställen vore för sprit (92 %) två kronor 90 öre och för exportsprit (95 %) tre kronor per liter, eller ock i poster om minst 250 liter, bägge alternativen, efter hvad man kunde förstå, ganska olägliga. Ofverståhållareämberet har, med öfverlämnande af bolagets berörda yttrande, förklarat sig anse att från det af Riksdagen beslutade förbud undantag lämpligen borde göras för sprit, som försåldes för tekniska eller likartade ändamål.

Jag öfvergår härefter till det af kontroll- och justeringsstyrelsen i ärendet afgifna utlåtande.

I afseende å den af några myndigheter framställda anmärkningen, att den af Riksdagen beslutade bestämmelsen borde gälla äfven för innehafvare af öfverlåtna minuthandelsrättigheter, yttrar styrelsen, att denna anmärkning nog kunde vara befogad, men att, då bolagen gifvetvis borde vara intresserade af att ej utsättas för konkurrens från de enskilda affärsmän, till hvilka de öfverläte minuthandelsrättigheter, man kunde antaga, att bolagen i öfverlåtelsekontrakten införde behöfliga bestämmelser. Skulle någonstädes, till följd af bolags försummelse att vidtaga sådan åtgärd, det visa sig, att innehafvare af öfverlåten minuthandelsrättighet bedrefve mindre lojal konkurrens genom att vid försäljning af brännvin lämna rabatter, funnes alltid korrektiv däremot i Kungl. Maj:ts befallningshafvandes rättighet att vägra förnyad upplåtelse.

En annan invändning vore, att bestämmelsen ej borde gälla vid bolags försäljning af brännvin till innehafvare af öfverlåtna utskänk-

ningsrättigheter, hvilka ju vore skyldiga att hos bolaget inköpa allt för rörelsen erforderligt egentligt brännvin. I kontrakten angående dessa öfverlåtelse plägade nämligen vanligen bestämmas en viss afgift, som skulle erläggas till bolaget, hvaremot detta förbunde sig att lämna brännvinet och öfriga varor till något lägre pris än det, som gällde vid försäljning till allmänheten; och syntes intet vara att invända mot ett dylikt förfaringssätt.

Slutligen förklarar styrelsen, att den lika med öfverståhållar-ämbetet funne undantag från den nya bestämmelsen i 15 § lämpligen böra göras för sprit, som försålde för tekniska eller likartade ändamål.

På grund af hvad sålunda anförts ansåge styrelsen det vara synnerligen önskvärdt, att till det af Riksdagen beslutade nya 2 mom. i 15 § af förordningen angående försäljning af brännvin fogades ett tillägg af följande innehåll:

»Hvad sålunda stadgats äger ej tillämpning vid försäljning af brännvin till innehafvare af öfverlåten utskänkningsrättighet, ej heller vid försäljning af sprit af minst 92 % styrka för tekniska eller likartade ändamål.»

Lika med nyssnämnda styrelse anser jag det icke kunna vara af behovet påkalladt, att det uti ifrågavarande lagrum numera stadgade rabattförbud utsträcker att gälla äfven för innehafvare af öfverlåten rätt till utminuterung af brännvin. De bägge af styrelsen föreslagna undantagen från detta allmänna förbud synas mig däremot väl motiverade, därvid jag särskildt betonar det synnerligen önskvärda däri, att sprit, som användes för tekniska eller likartade ändamål, måtte kunna erhållas för lägre pris än det som i allmänhet ansetts nödvändigt för att, såsom aktiebolaget Göteborgssystemet påpekat, allmänheten ej må finna det förenligt med sin fördel att köpa ren sprit och genom dess utspädning bereda sig en prisbilligare dryck än brännvinet.

Sedan föredragande departementschefen härefter uppläst förslag till ändrad lydelse af 15 § i gällande förordning angående försäljning af brännvin, hemställde departementschefen, att Kungl. Maj:t täcktes genom nådig proposition föreslå Riksdagen att antaga samma förslag.

Hvad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets öfriga ledamöter instämde, behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten

bifalla; och skulle nådig proposition till Riksdagen
affåtas af den lydelse bilagan litt. vid detta proto-
koll utvisar.

Ur protokollet:
Gunnar Schumacher.
